

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia profundissimi Doctoris de Auxilio gratiæ medicinalis Christi Salvatoris, & de prædestinatione hominum & Angelorum proponitur, ac dilucidè ostenditur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

9. Declaratur hoc ipsum ex concordia motuum concupiscentiæ, & liberi arbitrij ab Augustino tradita, ex quibus Pelagiani similiter quaerebantur liberum arbitrium extinguui.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13704

CAPVT NONVM.

Declaratur hoc ipsum ex concordia motuum concupiscentiæ & liberi arbitrij ab Augustino tradita, ex quibus Pelagiani similiter que- rebantur liberum arbitrium extingui.

NEc vero in bonis tantum actionibus, vi gratiæ Pelagiani liberum arbitrium tolli quebantur, sed etiam in malis. Augustinus enim, quem admodum omnia bona ad Dei gratiam referebat, per quam Deus omnia quæ ad pietatem pertinent operabatur in nobis, ita quoque omnia mala quæ post lapsum Adæ peccando perpetrantur, ad indomitam illam concupiscentiam & ignorantiam, quæ supplicia primi peccati sunt, velut ad duos exitiales fontes reducenda. Ex quo fiebat, ut non minor Pelagianis occasio querimoniæ offerretur, quod concupiscentia tolleretur peccandi liberum arbitrium, quam gratia bene vivere. Viri quique, enim non ipse homo, sed vel Deus, vel diabolus de ipso homine, nihil profusus agente, vel invito ac nolente operari videbatur, atque tollere voluntatis, & per hoc etiam liberam voluntatis arbitrium. Hinc Iulianus Augustino sapius ex illo capite liberi arbitrij subertionem exprobrat, quando eum docere asserit, quod *lex peccati habitans in membris captivâ hominis cogat servire criminibus, non castigatione in iustis adhibenda, sed in serico diâ dignitatem, quandoquidem quæ nos (Pelagiani) vitæ prave voluntatis esse dicimus, id in iustis a viris & sanctis, magisq; potissimum originali passio nuncupatur.* Et ibi dicit Augustinus delecta voluntatis impurare natura, ut nunquam quis emendare conetur, quod sperat (vel ut Aug. eius verba repetit) ignod scit in se alterum perpetrare. Nempe hoc vult in Aug. sententia, non ipsum hominem, sed in ipso homine alterum quempiam perpetrare peccatû, quemadmodum dicebant Manichæi non hominem, sed naturam malam homini commixtam peccata perpetrare. Quam ob causam Augustino etiam non semel Manichæismum destructæ libertatis imponit. Et multo inferius asserit Augustinum hac doctrinâ de concupiscentia ex Adamo transeunte per quam peccatur, ipsam arbitrij libertatem vitius peccati impulsione subtrahere, ut nemo deinceps in potestate haberet, vetera crimina virtutis electione respicere, sed uno omnes in condemnationem eversa humanitatis torrente raperentur. Ad has acerbas Pelagianorum invectivas, nihil aliud iterum iterumque respondet Aug. nisi falsum esse quod quebatur, eo quod non in homine alius, sed ipse homo propria voluntate ac delectatione peccaret. Sed propria tam obijcientium quam respondentis verba videamus. Idem igitur Iulianus in eodem libro sic Augustino destructionem libertatis improperat: *Delectat (Augustinum) stultiorum crimina officia vocare membrorum, Catholicam hanc fidem esse, ut liberum consiteatur arbitrium, sed per quod homo malum facere cogatur, & bonû velle nō possit.* Sed quid pro peccandi libertate permanente Augustinus? Nihil

A aliud nisi: *In illum voluntas libera vergit vitii, et propter quod est sananda natura.* Et libro primo ad Bonifacium sic obijcit idem iste Iulianus: *Dicitur isti Manichæi (id est, Catholici) quia primum hominibus peccato, id est, Adæ, liberum arbitrium perierit, & nemo iam potestatem habeat bene vivere, sed omnes in peccatum carnis suæ NECESSITATE COGANTUR.* Nec ad hoc ipsum aliud responderet Aug. ut liberum salvet arbitrium, nisi hominem non cogi, sed libenter cum delectatione, & ideo propria & libera voluntate peccare. *Liberum arbitrium, inquit, usque adeo in peccatore non perit ut per illud peccent maxime omnes qui cum delectatione peccant, & amore peccati hoc eis placet quod est liber.* Et longe manifestius in sequentibus expressis verbis eorum calumniâ suffocare contendens: *sed in malo liberum habet arbitrium.* Quomodo, qua ratione, qua indifferentiâ ad utrumlibet? Audi: *Cui delectationem malitæ vel occurrat, vel manifestus deceptor inseruit, vel sibi ipse persuasit.* Et concludendõ, clarius colligens id quod dixerat, nec aliter liberum arbitrium in peccando quærendû esse significans, nisi quia vi delectationis istius quam dixerat, non alius quispiam cogens hominem, sed ipse homo delinquit propria voluntate peccatum facit, continuo subijcit: *Non itaque sicut dicunt nos quidam dicere, & iste audet insuper scribere, omnes in peccatû velut invitæ carnis suæ necessitate coguntur: sed si iam in ea astate sunt ut propria mentis utantur arbitrio, & in peccato sua non alienâ voluntate retinentur, & a peccato in peccatum sua voluntate præcipitantur.* Et rursum causam istius redens, & eandem concupiscentiæ cum libertate concordiam tangens: *Neque enim agit in eis etiam qui suadet & decipit, nisi ut peccatum, non ipse diabolus vel caro hominum, sed ipsimet homines, voluntate committant, vel ignorantia veritatis, vel delectatione iniquitatis, vel utroque malo & cæcitate & infirmitatis.* Sed quomodo igitur, inquires, voluntas ista libera est ad peccandum & non peccandum, si solum eatenus libero peccatur arbitrio, quia homo peccato delectatur, atque ideo suâ voluntate delinquit? Respondebit Augustinus, se nihil omnino de tali indifferentiâ libertate esse sollicitum, sed eatenus liberam esse, ut ibidem dicit, quia est libera à iustitiâ, hoc est, quia arbitrium non impeditur à iustitiâ, quin ipsomet voluptate peccandi delectatum propria suâ voluntate peccet. Nam citatis Apostoli verbis: *Cum essetis servi peccati, liberi factis iustitiæ, mox subiungit: Ecce ostenduntur etiam peccato minime potuisse, nisi alia libertate servire.* Liberi ergo à iustitiâ non sunt, nisi arbitrio voluntatis. Et inferius: *Hæc voluntas quæ libera est in malis, quia delectatur malis, ideo libera*

Lib. 1. cont. 101. n. per. imperf. fol. 216.

Ibid. f. 221.

Lib. 2. contra Iulianum. imperf. fol. 215.

Ibid.

Lib. 1. ad Bonif. 1. 2.

Lib. 1. ad Bonif. 1. 2.

Ibidem a. 3.

Ibidem.

Ibidem.

Cap. 3.

in bonis non est, quia liberata non est, videlicet à dilectione peccandi quæ impedit ne volendo verteretur in bonis, & opus bonum ex caelesti delectatione, ideoque propriâ voluntate operetur. Quæ sanè sicuti capitaliter adversantur indifferentiæ ad utrumlibet, ita determinationem potius voluntatis ad unum evidenter probant. Delectatio quippè non indifferentem facit voluntatem, sed indifferentiam ad alteram partem vehementissimè trahit.

Hinc est igitur, quod cum Iulianus ectriguel Pelagiani postularent mordicus ab Augustino, ut indifferentiam ad bonum & malum libero arbitrio ante gratiam concederet, quatenus peccare posset & non peccare, atque istâ ratione libertas arbitrij salva esse posset, mordicus è contrario sanctus Augustinus concedendum neget. Quod usque adeo ipse verum esse putat, ut oppositum velut errorem improbet, apertissimèque aliquoties tradat esse in hominibus peccandi necessitatem, & in istâ necessitate peccandi, non esse securitatem, conscientiam, quasi non esset peccati rea, voluntatem jam ita peccare ut non sit ei liberam à peccato absinere, quod Adamo liberum fuit, nec tamen idcirco desinere esse peccatû. Hæc

Vide lib. 3. de statu naturæ lapsæ c. 2. usque ad 14. in fine panis 1000.

& hujusmodi apud Augustinum frequentissima sunt, & à nobis ex professo demonstrata, quibus propterea repetendis non est hic immorandum, ne lector nimiam prolixitate fatigetur. Ex quibus profecto omnibus, duo nisi me fallit, perspicue colliguntur. Primum verissimum esse quod initio proposueram: Pelagianos non alia de causa adversus Augustini & Ecclesiæ doctrinam tantos clamores exci-

asse, quibus liberum arbitrium sive per gratiam, sive per concupiscentiæ vim subverti & extinguere querebantur, nisi quia ex utraque parte opus bonum & malum videbatur eis non ab ipso homine propriâ voluntate, sed homine nihil agente, ab alio per ipsum operante sive cogente fieri. Secundum non aliter Augustinum istas querimonias compefcuisse, quam ostendendo delirium cogitationem eorum, eo quod gratia efficeret, ut homo non instar lapidis, dormientis, aut supini iacentis, invitus, nolens, repugnansque traheretur ad bonum, sed propria voluntate vellet & faceret; ita videlicet ut si ante esset invitus, & nolens & repugnans gratiâ operante volens fieret, atque ita non nihil ageret, nec sine propria voluntate bonum operaretur. Eodem modo Augustinum tradere, quod non ut Iulianus dixerat, homo carnis necessitate peccare cogeretur, vel peccatum in homine alter perpetraret, sed quod concupiscentiæ delectatione mulcente propriâ sua voluntate peccaret. Quæ conciliandi ratio in Aug. scriptis ita perspicua est rotisquæ frequentata, ac tantum silentium istius indifferentiæ contradictionis, tanquam libertati necessariæ, de qua nunc vehemens disceptatio est, ut ad salvandam arbitrij libertatem sub gratia nunquam eam vel semel adhibuerit, in universis suis adversus Pelagianos lucubrationibus. Ut merito suspicari aliquis posset, istam libertatis rationem, de qua tantoperè contenditur, esse meræ Philosophiæ fœtum, & à nullis antiquis gratiæ defensoribus, Augustino, Prospero, Fulgentio sub nomine libertatis arbitrij propugnatam, requisitam, agnitam fuisse.

C A P V T X.

Eandem concordiam gratiæ & liberi arbitrij ad vnguem docuerunt discipuli S. Aug. & in primis latissimè & clarissimè S. Prosper.

Quod ut uberius constare possit, operæ pretium est etiam ex S. Prospero, & Fulgentio, ceterisque PP. omnibus, qui hostibus gratiæ resisterunt, non alio quoque pacto Pelagianorum querelas de ubi versâ libertate cōpressisse, quam quo Magister eorum Aug. cōpescuerat. Quod quidem S. Prosper tantâ claritate, & inculcandi assiduitate præstitit, ut mirû sit, si quis auditis tantummodo verbis ejus, amplius de sensu sive Pelagianorum, liberum arbitrium destrui vi gratiæ causantium, sive S. Augustini dubitationem amovere, quæstionemque possit.

Nam in primis in Epist. ad Rufinum, quam defendendi S. August. causa, & explicandi sensus ejus, præcipue scripsit, cum de hostibus gratiæ graviter questus esset, quod scripta eius, quibus error Pelagianorum impugnetur, infamens, dicentes eum liberum arbitrium penitus submovere, tandem sub finem Epist. ad illam calumniam abstergendam veniens nimium verò in epide, inquit, nimiumque inconsideratè ab adversariis dicitur, quod per hanc Dei gratiam libero Nihil RELINQUATUR arbitrio. Ecce adversantium querimonia, quod libero nihil relinquatur arbitrio hoc est, ut Aug. dicebat, quod sine voluntate

nostra per gratiam totum fieret. Quid verò ipse respondeat ad eorum ora obturanda porro videamus. Primo fatetur hoc in parvulis esse verum, In quibus, inquit, manifestissimè nullum opus, nullusque appetitus eorum voluntati existit. Deinde de majoribus ita subjicit: Si eam filiorum Dei partem que ad pietatis opera reservatur pro consideremus intuitu, nonne in eis non peremptam invenimus liberum arbitrium sed venatum? Et quomodo non peremptum, dic sodes, sancte Prosper, explica, an quatenus manet indifferens sub gratia ut velit & nolit, ut agat & non agat? Neutiquam, sed ex eo quo S. Aug. explicuit modo, quatenus gratia efficit ut liberum arbitrium aliquid agat, donatum ei ipsum velle & bene agere & perseverare: Quod utique cum solum esset sibi, permissum, non nisi in suam perniciem movebatur. Ipsum enim se excocaverat, & ipsum se illuminare non poterat. Nunc autem idem arbitrium conversum est non aversum, & donatum est ei aliter sapere, aliter agere. Et iterum uberius: Provide homo qui in libero arbitrio fuit malus, in ipso libero arbitrio factus est bonus: sed per se malus, per Deum bonus: qui eum ita in illum mitalem honore, alio initio reformavit, ut ei non solum culpâ male voluntatis & actionis remitteret, sed etiam BENE VELLE, BENE AGERE, ATQUE

Prosper in Epist. ad Rufinum non procul ab initio.

Ibidem, sub finem Epist.

Ibidem.

Ibidem.